

יוסף טרומפלדור נהרג לפני שהציונות התפצלה לשמאל ולימין ושני הצדדים ראו בו גיבור. השמאל קרא לגדוד העבודה על שמו, והימין לתנועת הנוער בית"ר - ברית יוסף טרומפלדור באדיבות ארכיון ז'בוטינסקי

עמדותיהם של השמאל והימין הקצינו למורת רוחם של מנהיגים ציונים. סמל האצ"ל ונרות תמיכה של השומר הצעיר בצבא האדום

באדיבות ארכיון ז'בוטינסקי

לאחר שנחתם בסמינר החלוץ בשירה סוערת של המנון הפועלים. □

לקריאה נוספת:

יונתן פרנקל, 'נבואה ופוליטיקה - סוציאליזם, לאומיות ויהודי רוסיה, 1862-1917', עם עובד, 1989; זאב צחור, 'החזון והחשבון: בן גוריון - בין אידאולוגיה לפוליטיקה', ספרית פועלים, 1994; אניטה שפירא, 'ברל - ביוגרפיה', עם עובד, 1980.

ד"ר רונה יונה

מרצה להיסטוריה של עם ישראל במכללת אורנים ובאוניברסיטת תל אביב ועורכת כתב העת המחקרי 'ישראל'. מחברת הספר 'נהיה כולנו חלוצים - תנועת העבודה והעלייה מפולין 1923-1936'

נהיה כולנו חלוצים

תנועת העבודה והעלייה מפולין

1923-1936

רונה יונה

מאגנס, תשפ"א, 396 עמ'

בשיאה מנתה תנועת החלוץ בפולין למעלה מ-35 אלף חברים, אך דווקא הצלחת דרכה בעידוד עלייה לארץ ישראל גרעה ממנה את הבכירים שבחבריה. זהו אחד מהפרדוקסים המובנים שמעלה

הספר המתמקד בפעילות החלוץ בפולין. כדי להתגבר על המחסור שנוצר הגיעו לפולין שליחי התנועות הקיבוציות בארץ ישראל, והם ניסו לעצב בדמותם שלהם את התנועה שסחפה המונים בריכוז היהודי הגדול ביותר בעולם. למתח בין שני המוקדים הגאוגרפיים נוסף גם פער הציפיות. שליחי הקיבוצים ראו בסניפי החלוץ כור מצרף שבו יתגבש אוונגרד חלוצי שיתיישב בקיבוצים, אך רבים מבין חברי החלוץ רצו פשוט לעלות לארץ ישראל בלי לקבל על עצמם את מלוא המחויבות האידאולוגית. השניות הזו יצרה מתח בין הסניפים לבין קיבוצי ההכשרה שהשהות בהם הייתה מעין חוויה של עלייה לקיבוץ ארץ ישראלי בזעיר אנפין. הספר עוקב אחר המתחים בפעילותה של תנועת החלוץ ואחר תרומתה להצלחתה של תנועת העבודה להגיע לשלטון בתנועה הציונית וביישוב.

תנועת החלוץ עם הקיבוץ, ובהם גובר החלוץ פנחס קוזלובסקי, לימים פנחס ספיר, שר האוצר השלישי של מדינת ישראל. שלוש שנים לאחר הוויכוח הסוער בסמינר החלוץ החלו גם ראשי תנועת העבודה להביע דאגה ממגמת ההשמאלה החלוצית, מהתגברות נטיותיה הבדלניות ומהזדהותה הגוברת עם ברית המועצות, הזדהות שאיימה להחליף את הנאמנות הלאומית. מי שניסה לבלום מגמה זו היה ברל כצנלסון, אך לא עלה בידו.

המתח בין התקווה לאינטרנציונל המשיך ללוות את תנועת העבודה הציונית ולהסעיר את צעירה גם בשנות הארבעים והחמישים, ואף הוביל למשברים ולפילוגים. הוויכוח לא תם גם